

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

522. PLENARNO ZASEDANJE EESO – 25. IN 26. JANUAR 2017

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu

(COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD))

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil glede uveljavljanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuzijskih hiš in retransmisije televizijskih ter radijskih programov

(COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD))

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določenih dovoljenih uporabah del ali drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi

(COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD))

(2017/C 125/03)

Poročevalec: **Juan MENDOZA CASTRO**

Zaprosilo	Evropski parlament, 6. 10. 2016
	Svet, 26. 10. 2016 in 24. 10. 2016
Pravna podlaga	člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	13. 1. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	25. 1. 2017
Plenarno zasedanje št.	522
Rezultat glasovanja	144/0/2
(za/proti/vzdržani)	

1. Sklepi in priporočila

- 1.1 EESO pozdravlja sveženj ukrepov za prilagoditev avtorskih pravic zahtevam digitalnega gospodarstva.

1.2 EU nima celovitega sistema avtorskih pravic. Da bi bilo mogoče tak sistem vzpostaviti, je osrednjega pomena, da se odpravi razdrobljenost in hkrati bolje zaščitijo ustvarjalci, tudi pred velikimi tehnološkimi podjetji, ki obvladujejo trge.

1.3 Področje avtorskih pravic je zelo kompleksno zaradi velikega števila deležnikov z različnimi interesi, ki pa drug drugega potrebujejo. S predpisi je treba zagotoviti ravnotežje med pravicami vseh deležnikov ter preprečiti birokracijo in nepotrebne zahteve.

1.4 EESO glede na postopen pristop Komisije predlaga, da se revidira in konsolidira veljavna zakonodaja, vključno s spremembami drugih direktiv, razmisli o možnosti sprejetja ukrepov glede internetnih iskalnikov in brezplačnega prenosa vsebin prek brezžičnih omrežij ter da se določeni vidiki uredijo v obliki uredbe.

1.5 Odbor poudarja, da je pomembno in nujno, da EU hitro ratificira Marakeško pogodbo o avtorskih pravicah v povezavi z dostopom slepih do objavljenih del.

1.6 **Spletni prenosi radiodifuzijskih hiš ter retransmisije televizijskih in radijskih programov:** po mnenju EESO je predlog Komisije ustrezen in bo spodbujal distribucijo evropske filmske produkcije. Načelo „države izvora“ ni v nasprotju z načeloma ozemeljskosti pravice in pogodbene svobode.

1.7 **Prilagajanje izjem digitalnemu in čezmejnemu okolju:** v predlogih Komisije so sicer pravilno opredeljene težave, vendar EESO predlaga vrsto sprememb teh predlogov za boljšo prilagoditev avtorskih pravic trenutnim zahtevam, in sicer:

- vključitev načela ničnosti za vse sporazume, ki so v nasprotju z izjemami in omejitvami avtorskih pravic ⁽¹⁾;
- besedilno in podatkovno rudarjenje:
 - za spodbujanje inovativnih podjetij je treba v področje uporabe (člen 2 predloga) vključiti tudi raziskovalce in podjetja, ki izvajajo pridobitne dejavnosti;
 - v besedilo bi bilo treba vključiti načelo, da gola dejstva in podatki ne smejo biti zaščiteni z avtorskimi pravicami (kot je omenjeno v uvodni izjavi 8);
- **izvodi del za ohranjanje kulturne dediščine** ⁽²⁾: treba je pojasniti in razširiti izjemo za zagotovitev, da so dela, ki jih ni mogoče kupiti ali ki jih imetniki pravice dejavno ne razširjajo, dostopna na spletu za nepridobitne namene;
- odpravo zahteve za uporabo posebnih terminalov, ki se nahajajo v prostorih institucij ⁽³⁾, da se zagotovi tehnološko nevtralen dostop do del in predmetov urejanja;
- vključitev nove izjeme, ki evropskim knjižnicam in arhivom omogoča **čezmejno zagotavljanje dokumentov za nekomercialne namene**;
- spremembo izjeme za **znanstvene raziskave za nekomercialne namene** v direktivi Infosoc, saj se ocenjuje, da jo je v določenih primerih zelo težko uporabljati ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Kot je določeno v Direktivi 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 (UL L 111, 5.5.2009, str. 16-22, člen 5) in Direktivi 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 (UL L 77, 27.3.1996, str. 20-28, člen 15).

⁽²⁾ Člen 5 predloga Komisije COM(2016) 593 final.

⁽³⁾ Člen 5(3)(n) direktive Infosoc (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>.

1.8 Sodišče je s sodbo, v kateri navaja, da se **posojanje digitalnih knjig** pod določenimi pogoji lahko enači s posojanjem tradicionalnih knjig ⁽⁵⁾, ugodilo stalnim zahtevam uporabnikov knjižnic in izobraževalnih ustanov.

1.9 Predlog za digitalizacijo, distribucijo in čezmejno uporabo **razprodanih del** (naslov III, poglavje 1) velja pozdraviti.

1.10 Primerno bi bilo, da se v okviru evropske zakonodaje harmonizira „**panoramska izjema**“.

1.11 EESO podpira izključno pravico založnikov, da v obdobju 20 let dovoljujejo ali prepovedujejo digitalno uporabo svojih medijskih publikacij.

1.12 EESO se strinja z uvedbo obveznosti, da ponudniki storitev informacijske družbe, ki hranijo velike količine avtorsko zaščitene del ali drugih predmetov urejanja, ki so jih naložili njihovi uporabniki, ali javnosti omogočajo dostop do njih, sprejmejo primerne in sorazmerne ukrepe, s katerimi zagotovijo izvajanje sporazumov z imetniki pravic ali preprečijo dostop do teh del ali predmetov urejanja (**vrednostna vrzel**).

1.13 EESO meni, da ta predlog Komisije pomeni napredek na področju **varstva pravic avtorjev**, ki jim je treba zagotoviti pošteno plačilo za njihova ustvarjalna prizadevanja in ki morajo imeti koristi od komercialnega uspeha svojih del, pri tem pa je treba ohraniti visoko raven zaščite in financiranja del.

1.14 Treba bi bilo izpostaviti, da morajo institucije civilne družbe prispevati h krepitvi ozaveščenosti uporabnikov glede upoštevanja zakonodaje na področju avtorskih pravic. EESO podpira prizadevanja Komisije v boju proti piratstvu in vsem oblikam nedovoljene uporabe zakonsko zaščitene vsebin.

2. Predlogi Komisije

2.1 Z razvojem digitalnih tehnologij se je spremenil tudi način ustvarjanja, produciranja, distribucije ter izkoriščanja del in drugih zaščitene predmetov urejanja. Pojavili so se tudi novi akterji in novi poslovni modeli. V digitalnem okolju se je okrepila tudi čezmejna uporaba avtorsko zaščitene vsebin, potrošnikom pa so se ponudile nove priložnosti za dostopanje do njih.

2.2 Cilji in načela zakonodaje EU na področju avtorskih pravic so še vedno trdni, vendar je treba zakonodajo prilagoditi tem novim okoliščinam. Posredovanje na ravni EU je potrebno tudi zato, da se prepreči razdrobljenost na notranjem trgu.

2.3 Ob upoštevanju tega je bilo maja 2015 v strategiji za enotni digitalni trg ⁽⁶⁾ ugotovljeno, da je treba pripraviti predloge „za zmanjšanje razlik med nacionalnimi ureditvami avtorskih pravic in za širši spletni dostop uporabnikov v EU do avtorskih del“, poudarjen je bil pomen izboljšanja čezmejnega dostopa do avtorsko zaščitene vsebin ter jasno opredeljena vloga spletnih storitev pri distribuciji del in drugih zaščitene predmetov urejanja.

2.4 Komisija je decembra 2015 objavila sporočilo ⁽⁷⁾, v katerem so opisani specifični ukrepi in dolgoročna vizija, ki odraža potrebo po napredovanju enotnega trga na tem področju, posodobitvi pravil v skladu z digitalno stvarnostjo, po tem, da evropske ustvarjalne industrije ostanejo konkurenčne in da se ohrani dobro ravnovesje med avtorskimi pravicami in drugimi cilji javnih politik.

2.5 Po nedavnem predlogu o čezmejni prenosljivosti ⁽⁸⁾ Komisija zdaj predlaga sklop zakonodajnih ukrepov s tremi cilji:

- i) zagotavljanje širšega dostopa do vsebin po vsej EU in doseganje novih občinstev;

⁽⁵⁾ Sodba v zadevi C-174/15 – Vereniging Openbare Bibliotheken/Stichting Leenrecht (UL C 14, 16.1.2017, str. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii) prilagajanje določenih izjem digitalnemu in čezmejnemu okolju;

iii) spodbujanje dobro delujočega in pravičnega trga avtorskih pravic.

2.6 Cilj predloga uredbe⁽⁹⁾ je ustvariti ugodne pogoje za nove spletne in digitalne načine za distribucijo televizijskih in radijskih programov, primerljive s tistimi, ki veljajo za tradicionalne prenose prek satelita in kabelske retransmisije. Zgled za nova pravila so bila tista, ki že obstajajo v direktivi o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji⁽¹⁰⁾ in bodo poenostavila ter pospešila prenos pravic, ki so potrebne za določene spletne storitve radiodifuzijskih hiš in storitve retransmisije. S temi pravili naj bi se olajšala razvoj trga in širše razširjanje evropske radijske in televizijske produkcije. To posledično povečuje izbiro za potrošnike in kulturno raznolikost.

2.7 Sočasno predlog direktive o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu⁽¹¹⁾ uvaja nov pogajalski mehanizem, ki bo olajšal sklepanje sporazumov o licenciranju za dajanje avdiovizualnih del na voljo na platformah videa na zahtevo. Je del širšega prizadevanja politike za obravnavanje številnih dejavnikov, ki povzročajo omejeno razpoložljivost evropskih avdiovizualnih del, zlasti filmov, po vsej EU.

2.7.1 Vprašanja v zvezi z licenciranjem in s tem povezane zakonske in pogodbene težave pri izkoriščanju evropskih avdiovizualnih del na storitvah videa na zahtevo bodo prav tako obravnavana v okviru strukturiranega dialoga z deležniki, katerega namen je poenostaviti postopke licenciranja in olajšati panožne sporazume, kar bo vodilo v bolj trajnostno izkoriščanje ter širšo razpoložljivost evropskih del. Komisija bo poročala o rezultatih dialoga do konca leta 2018.

2.7.2 Predlog direktive uvaja tudi rešitve za lažje licenciranje pravic s strani ustanov za varstvo kulturne dediščine, kot se zahteva za digitalizacijo in razširjanje del, ki so razprodana, a imajo veliko kulturno vrednost. Dostop do del v nekomercialnih okoljih, npr. v izobraževalnih organizacijah, javnih knjižnicah, negledaliških prostorih, je prav tako zelo pomemben za negovanje kulturne raznolikosti, izobraževanje in udeležbo v družbi. Komisija poleg tega skupaj z Združenjem direktorjev agencij za film (EFAD) in avdiovizualno industrijo preučuje možnost, da bi v letu 2017 pripravili in financirali katalog evropskih filmov za namene izobraževanja.

2.8 Hkrati sta bila sprejeta dva zakonodajna predloga⁽¹²⁾ za izvajanje Marakeške pogodbe v pravu Unije, ki od pogodbenic zahteva, da uvedejo izjeme, na podlagi katerih osebe z motnjami branja tiskanega besedila lahko dostopajo do knjig in drugega tiskanega gradiva v formatih, ki so jim dostopni. Predlog direktive bo uvedel obvezno izjemo in zagotovil njeno spoštovanje za izdelavo ter izmenjavo takšnih izvodov v dostopnem formatu na enotnem trgu. Predlog uredbe bo omogočil čezmejno izmenjavo takšnih izvodov med EU in tretjimi državami, ki so pogodbenice pogodbe.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO pozdravlja sveženj ukrepov za prilagoditev avtorskih pravic zahtevam digitalnega gospodarstva.

3.2 Evropska umetnost je sicer vodilna v svetu, vendar se morajo filmska produkcija, založništvo ter glasbeno in umetniško ustvarjanje spoprijemati z razdrobljenostjo trga, izredno bogato kulturno in jezikovno raznolikostjo, digitalnim preходом in finančnimi težavami.

3.3 Poenostavitev sistema odobritev bi morala prispevati k zmanjšanju razdrobljenosti, zagotavljanju lažjega čezmejnega dostopa do spletnih vsebin in vzpostavitvi boljšega ravnovesja na področju zaštite avtorjev, zlasti pred velikimi podjetji, ki obvladujejo trge.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ Direktiva 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 (UL L 248, 6.10.1993, str. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4 Področje avtorskih pravic je zelo kompleksno zaradi velikega števila deležnikov z različnimi interesi, ki pa drug drugega potrebujejo. S predpisi je treba zagotoviti ravnovesje med pravicami vseh deležnikov.

3.5 Komisija je uporabila „postopen“ pristop⁽¹³⁾ in ni predlagala celovite revizije, ampak zgolj pomembne dopolnitve obstoječe zakonodaje. EESO predlaga, da se preuči možnost:

- revizije in konsolidacije veljavne zakonodaje, vključno s spremembami drugih direktiv, na primer direktive o trajanju varstva avtorske pravice⁽¹⁴⁾ in direktive o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del⁽¹⁵⁾;
- sprejetja uredbe kot ustreznega instrumenta za vzpostavitev enotnega digitalnega trga⁽¹⁶⁾;
- potrebne ali ustrezne obravnave vprašanj internetnih iskalnikov in brezplačnega prenosa vsebin prek brezžičnih omrežij⁽¹⁷⁾.

4. Ukrepi za zagotovitev širšega dostopa do vsebin po vsej EU

4.1 Spletni prenosi radiodifuzijskih hiš ter digitalne retransmisije televizijskih in radijskih programov⁽¹⁸⁾

4.1.1 Sektor radijskih in televizijskih programov in prenosov v EU zajema skoraj 12 000 podjetij, zaposluje 255 000 oseb, njegov promet pa znaša 66,5 milijarde EUR⁽¹⁹⁾. Potrebne so spremembe, ker obstoječi mehanizmi za lažjo odobritev avtorskih in sorodnih pravic ne zajemajo spletnega prenosa niti določenih digitalnih retransmisij.

4.1.2 EESO pozdravlja vključitev načela „države izvora“, ki se že uporablja na področju satelitskega radiodifuznega oddajanja⁽²⁰⁾ in ni v nasprotju z načeloma ozemeljske pravice in pogodbene svobode.

4.1.3 EESO meni, da bi morali s tehnološko nevtralno spremembo zakonodaje o digitalni retransmisiji poenostaviti pridobivanje pravic za nove ponudnike, s čimer bi tudi izboljšali dostop potrošnikov do pomembnih vsebin.

4.1.4 S spremembami se ustrezno zagotavlja, da države članice v primeru težav pri izdajanju licenc poskrbijo, da „nepriistranski organ“ pomaga pri sklepanju sporazumov o dostopu in razpoložljivosti avdiovizualnih del na **platformah videa na zahtevo**.

5. Prilaganje izjem digitalnemu in čezmejnemu okolju⁽²¹⁾

5.1 Knjižnice, muzeji in arhivi v Evropi so kulturni prostor za evropske državljane in so bistvenega pomena za prenos znanja, izobraževanje in raziskave. Hkrati dajejo pomemben finančni prispevek na področju avtorskih pravic⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Sporočilo Komisije COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 (kodificirana različica) (UL L 372, 27.12.2006, str. 12-18).

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 (UL L 299, 17.10.2012, str. 5-12).

⁽¹⁶⁾ Mnenje EESO (UL C 264, 20.7.2016, str. 51).

⁽¹⁷⁾ Glej sodbo Sodišča v zadevi C-484/14 Tobias Mc Fadden/Sony Music Entertainment Germany GmbH (UL C 419, 14.11.2016, str. 4-5).

⁽¹⁸⁾ Glej opombo 9.

⁽¹⁹⁾ Eurostat: *Programming and broadcasting statistics* (Statistični podatki o predvajanju radijskih in televizijskih programov) (2015).

⁽²⁰⁾ Glej opombo 10.

⁽²¹⁾ Glej opombo 11.

⁽²²⁾ Njihovi nakupi letno znašajo 4,8 milijarde EUR: Outsell report, *Library Market Size, Share, Performance and Trends* (Obseg, delež in uspešnost knjižničnega trga ter trendi).

5.2 Zaradi neusklajenosti, kompleksne zakonodaje, geografskih ovir in jezikovnih razlik so evropski raziskovalci v slabšem položaju v primerjavi z raziskovalci iz vodilnih držav, na primer Združenih držav Amerike. Zato bi morali s spremembami na tem področju izpolniti tri cilje: širitev in prilagoditev novi tehnološki stvarnosti, usklajeno in zavezujoče izvajanje izjem ter omejitev v zakonodaji z zagotovljeno pravno varnostjo ⁽²³⁾.

5.3 V Haaški izjavi (2014) je izpostavljen velik potencial besedilnega in podatkovnega rudarjenja za inovacije in raziskave. To je temeljno orodje za raziskovalce, MSP in velika tehnološka podjetja, ki pa se v EU zaradi pravnih, tehnoloških in pogodbenih omejitev premalo uporablja.

5.4 Komisija predlaga, da se določijo obvezne izjeme za različne primere:

- **besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja** za reprodukcije in pridobivanje izvlečkov vsebine, ki jih zagotavljajo nepridobitne raziskovalne organizacije;
- digitalno uporabo del in drugih predmetov urejanja izključno za namene ponazoritve pri **poučevanju**, kolikor to upravičuje zastavljen nekomercialni namen, in
- **izvode del za ohranjanje kulturne dediščine**.

5.5 EESO sicer meni, da so v predlogu Komisije težave pravilno opredeljene, vendar predlaga spremembe za boljšo prilagoditev zakonodaje sedanjim potrebam (glej sklepe). Med drugim je pomembno, da se veljavne izjeme od avtorskih pravic ne izključijo iz pogodbenih sporazumov ali tehnoloških orodij. Po drugi strani pa je treba spremeniti izjemo od avtorskih pravic na področju **znanstvenega raziskovanja za nekomercialne namene** (člen 5(3)(a)), ker naj bi jo bilo zelo težko uporabljati ⁽²⁴⁾.

5.6 EESO poziva tudi k harmonizaciji „**panoramske izjeme**“, ki posameznikom omogoča ustvarjanje posnetkov del, kot so stavbe ali kipi, ki so razstavljeni na javnih mestih, in njihovo spletno razširjanje. Komisija je sicer potrdila pomen te izjeme, vendar je kljub temu sklenila, da ohrani možnost njene uporabe, ki bi bila za države članice neobvezna.

5.7 *Avtorske in sorodne pravice v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja*

5.7.1 EESO opozarja na pomen in nujnost tega, da EU hitro ratificira Marakeško pogodbo o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ki je začela veljati 30. septembra 2016. Pogodba bo številnim evropskim slepim in slabovidnim državljanom omogočila dostop do večjega števila razpoložljivih del in s tem dostop do kulture, izobraževanja, zaposlitve ter tako spodbudila resnično socialno vključenost.

5.7.2 Predloga uredbe ⁽²⁵⁾ in direktive ⁽²⁶⁾ bosta Uniji omogočila izpolnitev mednarodne obveznosti, h kateri se je zavezala v okviru Marakeške pogodbe. To je tudi v skladu z obveznostmi Unije, ki izhajajo iz Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov.

5.8 **Izdajanje licenc in širši dostop do vsebin.** Primerno je, da bosta dovoljeni digitalizacija in distribucija **razprodanih del**, ki so bila prvič objavljena v EU (člen 7), izdane licence v eni državi članici pa se bodo uporabljale po vsej EU (člen 8).

5.9 *Nova sorodna pravica za založnike medijskih publikacij*

5.9.1 V skladu s členom 11(1) in (4) predloga direktive ⁽²⁷⁾ države članice založnikom zagotovijo izključno pravico, da v obdobju 20 let dovoljujejo ali prepovedujejo digitalno uporabo svojih medijskih publikacij.

⁽²³⁾ Glej *Towards a modern, more European Copyright Framework* (Za sodoben in bolj evropski okvir na področju avtorskih pravic). EBLIDA (Evropski urad za knjižnična, informacijska in dokumentacijska združenja); Europeana; Združenje evropskih raziskovalnih knjižnic (LIBER); projekt Public Libraries 2020; Mednarodna federacija knjižničnih združenj in ustanov (IFLA).

⁽²⁴⁾ Glej opombo 4.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Glej opombo 11.

5.9.2 EESO podpira ta ukrep, da se zagotovi poštena delitev vrednosti med založniki medijskih publikacij, ki te publikacije pripravljajo, in spletnimi platformami, ki jih uporabljajo.

5.9.3 EESO opozarja, da so številni založniki medijskih publikacij, ki so za demokracijo zelo pomembni, zaradi finančne krize morali ustaviti izdajanje publikacij in odpustiti veliko število zaposlenih, medtem ko imajo uporabniki njihovih informacij čedalje višje prihodke ⁽²⁸⁾.

5.10 Uporabe zaščitene vsebine na spletu

5.10.1 Ponudniki storitev informacijske družbe, ki shranjujejo in javnosti zagotavljajo dostop do obsežnih količin del ali drugih predmetov urejanja, ki jih naložijo njihovi uporabniki in so zaščiteni z avtorskimi pravicami, v sodelovanju z imetniki pravic sprejmejo ukrepe za zagotovitev ustreznega izvajanja sporazumov za uporabo njihovih del ali drugih predmetov urejanja, sklenjenih z imetniki pravic, ki so bili ugotovljeni v sodelovanju s ponudniki storitev. Predvideni so ukrepi, kot je na primer uporaba „učinkovitih tehnologij za prepoznavanje vsebine“, hkrati pa morajo ponudniki storitev imetnikom pravic zagotavljati „ustrezne informacije“ in vzpostaviti mehanizme za pritožbe in odškodnine. Države članice bodo olajšale sodelovanje med ponudniki storitev in imetniki pravic ⁽²⁹⁾.

5.10.2 S tem ukrepom, ki je po mnenju EESO ustrezen, naj bi premostili obstoječo vrednostno vrzel (v angl. *value gap*) med imetniki pravic in ponudniki storitev informacijske družbe in tako imetnikom pravic omogočili, da sprejmejo boljše odločitve glede uporabe svojih produkcij. Obstajajo primeri storitev na podlagi oglaševanja, za katere avtorji ne prejmejo zadostnega plačila iz naslova avtorskih pravic, medtem ko v primeru plačljivih spletnih storitev na podlagi naročnine prejmejo ustrezno plačilo ⁽³⁰⁾.

6. Boljše delovanje trga za avtorske pravice

6.1 EESO se strinja z navedbo Komisije, da so kršitve avtorskih pravic v komercialnem obsegu, pri katerih kršitelji pridobivajo nezasluzene koristi od dela in naložb drugih, danes resna grožnja za evropske ustvarjalce. Brez učinkovitega in uravnoteženega sistema izvrševanja so avtorske pravice in druge pravice intelektualne lastnine slabo zaščitene, naložbe v ustvarjalnost in inovacije pa zavirane ⁽³¹⁾.

6.2 Avtorji morajo imeti pravico do poštenega plačila za svoja ustvarjalna prizadevanja in koristi od komercialnega uspeha svojih del, pri tem pa je treba ohraniti visoko raven zaščite in financiranja del ⁽³²⁾.

6.3 S predlogom, ki je po mnenju EESO ustrezen, se vzpostavljajo ukrepi, s katerimi naj bi povečali pogodbene zmogljivosti avtorjev. Države članice morajo zagotoviti spoštovanje obveznosti glede preglednosti in mehanizme prilagoditve pogodb in izvensodnega reševanja sporov, s spremembami pa se zagotavlja večja pogajalska moč avtorjev in umetnikov ⁽³³⁾.

6.4 Primerno je poudariti, da morajo javne in zasebne organizacije civilne družbe na ustreznih področjih prispevati h krepitvi ozaveščenosti uporabnikov o tem, da morajo avtorji za svoja dela prejeti plačilo v zakonsko določenem okviru.

V Bruslju, 25. januarja 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Prihodki internetnih platform so leta 2015 znašali 153,65 milijarde USD, leta 2020 pa naj bi po ocenah znašali 260,36 milijarde USD. Glej <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>.

⁽²⁹⁾ Glej člen 13.

⁽³⁰⁾ Po navedbah Jana Hückmanna in Dore Grunwald je YouTube, ki ima milijardo uporabnikov, leta 2015 za avtorske pravice plačal 630 milijonov USD, Spotify, ki ima nekaj več kot 10 milijonov uporabnikov, pa 2 milijardi USD. Glej argumente Googla zoper ta ukrep: <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>.

⁽³¹⁾ Glej opombo 13.

⁽³²⁾ Glej opombo 16.

⁽³³⁾ Kar trenutno ureja Direktiva 2014/26/EU (UL L 84, 20.3.2014, str. 72).